Redacțiunea Administrațiunea Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 30
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Biroulŭ de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 30
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A, Oppelik, J. Dannebarg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LV.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése lunĭ 20 franci, pe treĭ lunĭ 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 30, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 12. Brașovŭ, Vinerĭ, 17 (29) Ianuarie 1892.

Brașovŭ, 16 Ianuarie v.

Biroulŭ de corespondență unguréscŭ din Pesta ne comunică în două telegrame lungĭ resultatulŭ alegerilorŭ dietale de aḑĭ.

Pe câtŭ se vede, guvernamentalii au învinsŭ aḑĭ și probabilŭ, că vorŭ învinge pănă în sfêrșitŭ. Acésta o prevedeamŭ și nu eramŭ de locŭ curioșĭ de a afla pe cale telegrafică, că Baross, Wahrmann, ș. a. au fostŭ aleșĭ cu aclamațiune.

S'a înșelatŭ dér biroulŭ de corespondență décă a credutŭ că ne va face o plăcere împărtășindune prin telegrafŭ lista celorŭ aleșĭ. Pentru noi puținŭ impórtă cine suntŭ aleșĭ, unde și cum suntŭ aleșĭ. Ajunge că lista întrégă nu conține decâtŭ nume unguresci și că de aicĭ putemŭ trage conculsiunea: totŭ contrarĭ ai limbei și ai naționalității nóstre.

De vorŭ fi câțiva Kossuthiștĭ orĭ Apponyiștĭ mai mulțĭ, de va scădé séu se va mări numĕrulŭ mamelucilorŭ lui Szapary, acésta pentru noi nu va schimba nimicŭ din situațiune. Partidele maghiare au datŭ probe, că suntŭ una și nedespărțite când e vorba de a combate și de asupri pe nemaghiarĭ.

De aceea în fața scirilorŭ, ce ne sosescŭ din Pesta, că pretutindenĭ suntŭ aleșĭ și realeșĭ dușmanii hotărîțĭ ai desvoltării nóstre naționale în acestŭ statŭ, ne servesce spre bucuriă scirea, ce-o primimŭ din orașulŭ Neoplanta, că și în mijloculŭ Sêrbilorŭ din Ungaria a învinsŭ idea solidarității tuturorŭ naționalitățilorŭ asuprite.

Sêrbii pănă în momentele din urmă erau nedecișĭ. Se disputau între sine, cu care dintre partidele maghiare sĕ mérgă la alegerĭ. In cele din urmă însĕ partida națională sêrbéscă s'a reculesŭ și lăsândŭ pe cei slabĭ de ângerŭ la o parte, a hotărîtŭ de a nu intra în nicĭ o atingere cu partidele maghiare și a nu lua parte la alegerĭ.

Astfelŭ s'au alăturatŭ, după Slovacĭ, și Sêrbii la politica de protestare pasivă a Românilorŭ și acesta este unŭ faptŭ de mare importanță din două puncte de vedere.

Intâiu atitudinea partidei naționale sêrbescĭ vine și justifică politica nóstră de pasivitate față cu alegerile dietale; alŭ doilea: prin alăturarea Sêrbilorŭ la politica de oposițiune pasivă, s'a întregitŭ cerculŭ coalițiunei naționalitățilorŭ nemaghiare, lipsindŭ numai Germanii și Sașii ardelenĭ spre a-lŭ completa cu desĕvêrșire.

Declară și Sêrbii naționalĭ în proclamația, ce-o adreséză alegĕtorilorŭ lorŭ, că și dênșii au ajunsŭ la acea convingere, ca Românii și Slovacii, că adecă naționalitățilorŭ nemaghiare li-s'a făcutŭ imposibilŭ de a-șĭ alege representanțĭ în dieta ungară.

Constatămŭ cu satisfacțiune, că prinde rădĕcinĭ în modŭ neașteptatŭ idea salutară, ce a propagat'o organulŭ nostru neîncetatŭ, idea solidarității popórelorŭ asuprite.

Nu póte fi nimicŭ mai naturalŭ decâtŭ ca acele popóre, cărora li-s'a făcutŭ cu neputință de a fi representate în parlamentŭ, sĕ-șĭ dea mâna pentru o comună apĕrare, sĕ se unéscă afară de parlamentŭ spre a protesta și a-șĭ reclama drepturile încălcate.

Pasulŭ întreprinsŭ de partida națională sêrbéscă, prin care acésta se alătură la politica de oposițiune pasivă a Românilorŭ și a Slovacilorŭ, îlŭ salutămŭ așadér ca unŭ bun semnŭ pentru viitorŭ și ca o nouă garanță, că este aprópe de realisare marea ideiă a unirei și solidarității naționalitățilorŭ nemaghiare pentru recâștigarea egalei lorŭ îndreptățirĭ.

Conferența națională generală

a alegĕtorilorŭ românĭ din Transilvania și Ungaria.

Raportulŭ comisiunii de 40.

(Fine.)

Și, lucru ciudatŭ, orĭ câtŭ de deplorabilă ar fi o asemenea stare a unui poporŭ întregŭ, ba a majorității poporațiunei în orĭ ce statŭ încâtva modernisatŭ, în Ungaria din punctŭ de vedere alŭ politicei de statŭ o astfelŭ de stare se privesce chiar ca o cucerire mare, ca unŭ succesŭ multŭ promițĕtorŭ.

Insĕ, décă ceva, acestŭ succesŭ pretinsŭ este ceea ce este menitŭ a pune în deplina ei lumină întréga seriositate a situațiunei, în care se află organismulŭ de statŭ însușĭ și a cărei seriositate numai unŭ patriotismŭ amăgitŭ nu o apercipiéză. Comisia crede de lipsă a indigeta, că în puterea nexului intimŭ organicŭ alŭ tuturorŭ factorilorŭ din viéța de statŭ, totŭ în acea mĕsură, în care situațiunea nóstră politică specială devine mai apăsĕtóre, și situațiunea politică generală a țĕrii devine totŭ mai critică. O repede privire la aparițiunile caracteristice ale vieții politice interne de statŭ va dovedi empirice adevĕrulŭ a priori evidentŭ alŭ acestei afirmărĭ.

Afundŭ tăietóre, deși antagonisme de interese naționale, precum numai decâtŭ voimŭ sĕ accentuămŭ, provocate artificiosŭ, care sfâșiă popórele corónei Sf. Stefanŭ în două caste marĭ contrare. antagonisme, carĭ pĕtrundŭ pănă chiar la rădĕcinile organismului de statŭ, carĭ atingŭ de apróре chiar interesele esistențiale ale popórelorŭ, și vibréză prin tóte fibrele vieței nóstre politice, instituțiunĭ constituționale fără fire și sufletŭ, formalismŭ constituționalŭ, o administrațiune retrasă dela propria sa chiămare și pusă în serviciulŭ domnirii politice de partidŭ, absolutismulŭ parlamentarŭ în mânile unei majoritățĭ referitóre și în legătură cu acésta referințe parlamentare nesănĕtóse, servilismulŭ și corupțiunea și unŭ șovinismŭ potențatŭ artificiosŭ pănă la paroxismulŭ naționalŭ. Aceste suntŭ trăsĕturile marcante, caracteristice pentru situațiunea internă politică. Dér cine ar voi sĕ tăgăduéscă totodată, că acestea nu suntŭ totŭ atâtea simptome patologice ale vieței nóstre de statŭ.

Tóte aceste aparițiunĭ provinŭ din unŭ isvorŭ, din însașĭ ideia fundamentală nesănĕtósă a politicei nóstre de statŭ, a unei politice de statŭ care substitue interesulŭ esclusivŭ-naționalŭ particularŭ alŭ unei rasse interesului comunŭ alŭ statului, și care proclamă astăḑĭ deja de totŭ apriatŭ și fără nicĭ o sfiélă ca scopŭ finalŭ alŭ ei, urmăritŭ și pănă acum, *unitatea națională a individualitățilorŭ naționale în Ungaria.*

Numai acela, care nu cunósce eternele legĭ nepermutabile ale desvoltării organice în viéța de statŭ, nu va înțelege nexulŭ internŭ causalŭ între atinsele aspiratiunĭ patologice ale vieței nóstre politice și între nesănĕtósa ideiă fundamentală a politicei de statŭ ce o representă exclusivitatea și unitatea națională. Cine ar voi sĕ nege, că décă în Ungaria n'ar esista decâtŭ unŭ singurŭ elementŭ, séu décă politica de statŭ n'ar nisui la esclusiva domnire a unui elementŭ și la unitatea națională în favorulŭ acestuia, tótă a nóstră desvoltare de statŭ ar fi luatŭ o altă direcțiune de sigurŭ mai sănĕtósă. Și cine s'ar încumeta sĕ încerce a apĕra opera de artă abderitică, de a realisa acéstă ideiă fundamentală a politicei de statŭ în sine deja nerealisabilă, prin principiile adevĕratei libertățĭ, ale adevĕratului liberalismŭ și ale unui constituționalismŭ adevĕratŭ! Insĕ décă artificiala domnire esclusivŭ a unei rasse într'unŭ statŭ poliglotŭ este în principiu incompatibilă cu adevĕratulŭ constituționalismŭ, principiulŭ unității naționale este absolutŭ incompatabilŭ cu însașĭ esistența rasselorŭ celorlalte.

Și apoi câtŭ de scăḑutŭ nivelŭ alŭ conscienței de dreptŭ se documentéză în statulŭ acela, în care unŭ astfelŭ de atacŭ apriatŭ alŭ puterii de statŭ în contra esistentei chiar a proprielor individualitățĭ naționale ale statului, se înalță la unŭ principiu de statŭ și sĕ facă acésta încă în buna credință, — căcĭ de acésta nu voimŭ a ne îndoi nicĭ la contrarii noștrii naționalĭ, — că statulŭ împlinesce prin acésta o îndreptățită misiune politică!

Óre cine ar cuteza astăḑĭ a proclama ca principiu conducĕtorŭ alŭ statului unitatea credinței religionare? Și cine ar cuteza sĕ afirme, că invidualitățile naționale n'ar avé celŭ puținŭ totŭ acelŭ dreptŭ de esistență ca confesiunile religionare? Da, au fostŭ timpurĭ, în carĭ politica de statŭ într'adevĕrŭ a statŭ totŭ așa în serviciulŭ tendențelorŭ unificătóre naționale. Da, scimŭ că acele tendențe unificătóre religionare au adusŭ lupte marĭ și deplorabile, esterne și interne în state. Resultatulŭ finalŭ alŭ acestorŭ lupte grele n'a fostŭ însĕ ațintita unitate de credință, ci sublimulŭ principiu alŭ egalei îndreptățirĭ a confesiunilorŭ. Și totŭ acela va fi resultatulŭ tendențelorŭ unificătóre naționale din actuala politică de statŭ, căcĭ aceste suntŭ totŭ așa nenaturale ca acelea și utopia rĕmâne utopiă pe fiă-care terenŭ alŭ desvoltării istorice a omenirii, care, deși încetŭ, une-orĭ numai după lupte grele trece peste aberațiunile transitorie ale spiritului omenescŭ și se înalță la trepte totŭ mai înalte ale conscienței de dreptŭ.

Acestŭ procesŭ gradatŭ marchéză caleă civilisătóre a progresului, pe care s'a ridicatŭ statulŭ istoricŭ dela inceputurile sale crude primitive, pănă la idea modernului statŭ de dreptŭ. Décă lucrurile stau însĕ așa, óre idea fundamentală a politicei nóstre de statŭ nu este negațiunea directă chiar a moderneĭ idei de statŭ! Căcĭ nu ne întrebămŭ óre: nu rețelele căilorŭ ferate și ale telegrafului, ci conscienţa de dreptŭ mai înaltŭ desvoltatŭ, și principiulŭ egalității de dreptŭ forméză caracteristica adevĕrată a statului modernŭ? Pe de altă parte nu întrebămŭ óre, că basa teoretică a politicei de unitate națională numai omnipotența statului o póte forma.

Ei bine, o politică de statŭ, a cărei basă este omnipotența statului, alŭ cărei scopŭ finalŭ este o utopie, ale cărei mijlóce suntŭ pseudo-constituționalismulŭ și volnicia, și alŭ cărui resultatŭ este o sfâșiere adâncă a popórelorŭ, o adâncă neîncredere reciprocă a acelora și nemulțămirea generală, astfelŭ de politică după părerea comisiunei are sĕ fiă judecată din tóte punctele de vedere.

Ea este nedréptă, imprudentă și stricăciósă.

Óre nu este o absurditate pipăibilă a face o astfelŭ de politică în interesulŭ consolidării interne a statului nostru? Ore nu sună, față cu acéstă politică, ca o ironiă amară a auḑi vorbindu-se în Ungaria de totŭ seriosŭ de statŭ de dreptŭ, de libertate, de constituțiune adevĕrată și de multe alte lucrurĭ asemenea frumóse. Ore nu zace o naivitate politică admirabilă în aceea, décă bărbați, eminențĭ în tótă privința, desvĕlescŭ în nobilulŭ lorŭ entusiasmŭ patrioticŭ stindardulŭ idealismului politicŭ și punŭ pe stindardulŭ desvĕlitŭ devisa unității naționale?!

Și orĭ câtŭ de ciudatŭ are sĕ fiă o astfelŭ de aparițiune, ea nu se rangiază de felŭ în categoria unorŭ extravaganțe sporadice, din contră în ea sĕ manifestéză o trăsĕtură dintre cele mai caracteristice ale întregei nóstre viețĭ publice. Fiă-cărui observatorŭ cugetătorŭ demult trebuia sĕ i-se impună percepțiunea, că ceea-ce în castrulŭ aderențelorŭ politicei de stat dă un timbru de totŭspecific desvoltărei, amŭ ḑice, ideale a conscienței lorŭ politice, este acelŭ estraordinarŭ procesŭ intelectualŭ, carele în progresiva confundare a tuturorŭ ideilorŭ politice, fundamentale, amenință de a captiva din ce în ce mai multŭ spiritele. Se scie ce roiu de confusiunĭ de noțiunĭ s'a desvoltatŭ din echivocitatea cuvêntului națiune în sensulŭ sĕu politicŭ și etnograficŭ, și mai puținŭ prin lipsa în limba maghiară de espresiunĭ separate pentru distingerea între nțoiunea „Ungurŭ" și „Maghiarŭ". Așa se scie că s'a desvoltat în Ungaria teoria de totŭ curiósă a elementului formătorŭ și susținĕtorŭ de statŭ, care în privința politică împarte cetățenii unui statŭ modernŭ, după conceptulŭ anticŭ, în două categorii . . . . .
Ér categoria acésta teoretică nu rĕmâne fără aplicare practică. Décă patima de domnire națională forméză patriotismulŭ adevĕratŭ pentru o categorie de cetățenĭ, atuncĭ instinctulŭ de propria conservare națională pentru ceealaltă categoriă de cetățenĭ trece de spiritŭ antipatrioticŭ. Intoleranța națională este pentru unii vîrtute politică, nisuința națională pentru ceialalțĭ agitațiune politică. Esclusivitatea națională este liberalismŭ, și egala îndreptățire națională e principiulŭ reacționarŭ alŭ Camarilei. Décă pentru o categorie trece ca postulatŭ naționalŭ, că fiă-care oficiu de statŭ, pănă, susŭ la ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu, are sĕ se folosécă în comunicațiunea sa cu cetățenii acestei categorii de limba lorŭ na-

ţională, atuncĭ pentru ceealaltă categorie de cetăţenĭ trece ca unŭ postulatŭ naţionalŭ, ca aceştia în a lorŭ comunicaţiune dela instanţele cele mai înalte până la cele mai de josŭ să se folosescă totŭ-déuna şi pretutindenea de limba oficială a acestora. Décă la o categoriŭ de cetăţenĭ principiulŭ instrucţiunii în limba proprie naţională în tóte şcólele, până şi la academiile militare ale armatei comune, trece ca unŭ postulatŭ naţionalŭ neatacabilŭ, atuncĭ pentru ceealaltă categorie de cetăţenĭ trece ca totŭ aşa de neatacabilŭ postulatŭ naţionalŭ aceea ca lorŭ să li-se dee instrucţiunea în tóte gradurile de cultură, nu în limba lorŭ proprie, ci în altă limbă. Stricta respectare a legii este postulatulŭ unei categorii, ér desconsiderarea legilorŭ este o maximă de guvernare pentru ceealaltă categorie. Şi aşa se continuă acestŭ sistemŭ alŭ duplicităţii de măsură ideală pentru cetăţenii Ungariei individualŭ egalŭ îndreptăţiţĭ, — după cum sună parola, — până la contradicerile logice deja intonate ale omnipotenţei de statŭ şi ale statului de dreptŭ, a domnirii măestrite de rassă şi adevĕratului constituţionalismŭ, a ideii de statŭ, a unităţii naţionale şi a ideii de statŭ modernŭ.

Ore se póte o confusiune de idei mai completă? Cine n'ar puté prinde chiar cu mâna, că originea logică a tuturorŭ acestorŭ confusiunĭ logice de idei zace în egoismulŭ de rasă înălţatŭ la idealŭ!

Comisiunea după aceste resumă judecata sa asupra situaţiunii interne politice a patriei nóstre în tesa: Ungaria este de presentŭ morbósă. Ér morbulŭ ei este morbida idee fundamentală a politicei de statŭ alésă de ea însa-şĭ. O întórcere resolută e indispensabilă, altcum organismulŭ nostru de statŭ păşesce spre o crisă fatală.

In ciuda acestei stărĭ mai multŭ decâtŭ serióse a patriei nóstre, comisiunea nu se póte apĕra de temerea patriotică, că dela factorii parlamentarĭ chemaţĭ în prima linia abia se póte aştepta o sanare radicală a rĕului. Unŭ parlamentŭ, care este de totŭ captivatŭ de farmeculŭ esclusivităţii naţionale, şi n'are nicĭ locŭ, nicĭ simţŭ pentru alte interese naţionale, abia posedă însuşirea şi puterea de a sana ţéra de acelaşĭ rĕu, de care elŭ însuşĭ sufere. O îndreptare, după părerea comisiunii, se póte aştepta numai dela o intervenţiune salutară a factorului celuialaltŭ, a supremului factorŭ de statŭ, a Corónei, care în posiţiunea sa constituţională esemtă, mai presusŭ de orĭ ce particularismŭ şi ca adevĕrată representantă a intereselorŭ mai înalte de statŭ, are chemarea sa constituţională de a interveni la timpŭ acomodatŭ cu autoritatea şi plenitudinea puterii sale pentru siguranţa statului ameninţatŭ chiar în interna sa structură.

In acéstă speranţă comisiunea îşĭ îndreptă privirea sa şi spre unele apartţiunĭ îmbucurătóre pe latulŭ orizonŭ politicŭ. Cu viuă satisfacere putemŭ constata, că în acea mĕsură, în care nimbulŭ falsŭ alŭ liberalismului şi constituţionalismului în Ungaria dispare ca negura risipită de radele sórelui, simpatiile popórelorŭ europene se îndreptă spre noi, şi că importanţa politică şi culturală a românismului, consciu de acésta, pentru monarchia habsburgică şi interesele ei vitale în Orientŭ află recunóscerea în cercurĭ politice totŭ mai largĭ. Acestŭ resultatŭ îmbucurătorŭ pe lângă posiţiunea nóstră geografică importantă nu numai din punctŭ de vedere politicŭ, ci şi strategicŭ, şi pe lângă latinitatea nóstră, avemŭ să-lŭ mulţumimŭ vitalităţii neştirbite, care a putută resista două milenii de grele încercărĭ, conscienţei naţionale viu desvoltate, capabilităţii marĭ de cultură şi simţului pronunţatŭ de legalitate alŭ poporului nostru. Unŭ poporŭ cu înzestrărĭ atâtŭ de fericite şi oţelitŭ prin suferinţele cele mai dure, în ciuda tuturorŭ strîmtoririlorŭ presentului póte privi liniştitŭ la viitorulŭ sĕu.

De altă parte comisiunea, în considerarea marilorŭ greutăţĭ a multifarielorŭ împedecărĭ măiestrite, carĭ în patria nóstră se grămădescŭ contra activităţii politice a partidului naţionalŭ în apĕrarea şi validitarea legitimilorŭ nóstre interese, greu vĕtĕmate şi mai seriosŭ ameninţate, comisiunea crede, a împlini o datorinţă naţională, prin aceea că nu lasă să trécă acestŭ momentŭ sărbătorescŭ, în viéţa nóstră politică, fără a atrage atenţiunea on. conferenţe la aceea, că tótă puterea şi însemnătatea partidului nostru naţionalŭ zace în armonia ţinutei nóstre, şi comisiunea face acésta cu intenţiunea de a lăsa să rĕsune din mijloculŭ acestei adunărĭ, în care poporulŭ românŭ află şi privesce representanţa sa genuină, unŭ apelŭ puternicŭ către simţulŭ de solidaritate naţională alŭ tuturorŭ fiilorŭ fidelĭ ai naţiunii.

Comisiunea încheiândŭ cu aceste raportulŭ sĕu, îşĭ permite a recomanda on. conferenţe spre primire următórele propunerĭ de resoluţiunĭ, în care cele mai marcante momente, — atinse în acestŭ raportŭ — alŭ vederilorŭ şi direcţiunii politicei nóstre îşĭ află espresiunea lorŭ. (Urmézâ resoluţiunile deja publicate.)

Unŭ numĕrŭ însemnatŭ de universitarĭ românĭ dela noi de dincóce, ne trimitŭ unŭ articulŭ, care esprimă ideile şi dorinţele lorŭ cu privire la situaţiunea tristă a junimei studióse române în Transilvania şi Ungaria. Dămŭ locŭ cu plăcere acestui articulŭ, ér asupra cestiunei ce-o sulevézâ ne vomŭ da şi noi părerea:

O cestiune momentuósă.*)

De când esistă universităţĭ în mijloculŭ lumei civilisate, cetăţenii acestora totdéuna au jucatŭ unŭ rolŭ însemnatŭ în viéţa socială, culturală şi chiar politico-naţională a popórelorŭ.

Aşa a fostŭ acésta şi este în tóte ţĕrile culte, ce ne încunjură; aşa au statŭ şi stau decĭ lucrurile chiar şi în patria nóstră.

Facemŭ, prin urmare, şi noi de astădată numai unŭ pasŭ, pe care nu ni-lŭ póte interdice nicĭ unŭ felŭ de lege.

Universitarii maghiarĭ s'au afirmatŭ în felulŭ lorŭ la diferite ocasiunĭ destulŭ de puternicŭ, şi vocea lorŭ totdéuna a aflatŭ rĕsunetŭ în inimele conaţionalilorŭ lorŭ.

In privinţa acésta noi, universitarii românĭ, stămŭ departe îndĕrĕtulŭ colegilorŭ noştri maghiarĭ. — Causele, pentru carĭ noi până acum nu ne-amŭ prea manifestatŭ, suntŭ multe şi atâtŭ de cunoscute, încâtŭ aflămŭ de prisosŭ a-le mai înşira.

Cu tóte acestea, când onórea şi caracterulŭ nostru naţionalŭ se atacă în publicŭ, datorĭ suntemŭ celŭ puţinŭ a ne apĕra cu demnitate, şi în casulŭ acesta nimicŭ nu ne va puté depărta dela postulŭ nostru.

Diarele ungurescĭ nu arare orĭ se îndatinézâ a ne intimida, a ne batjocuri şi a ne înegri înaintea publicului cetitorŭ. Datorinţa nóstră este prin urmare a ne apĕra, a arăta adevĕrata stare a lucrurilorŭ şi a trage din ea consecinţele.

In tómna anului 1889, după ce se făcuseră înscrierile la universităţĭ, unulŭ din diarele maghiare din Cluşiu sub titlulŭ *„Tinerimea română nu învĕţă“*, luase notă despre numĕrulŭ tinerilorŭ românĭ, carĭ studiéză la universităţile din patriă, şi cu perfidia obicĭnuită îşĭ esprima marea sa mirare, cum de suntemŭ aşa de puţinĭ în proporţiă cu mărimea numerică a poporului nostru, şi ne timbra dreptŭ-aceea de nisce tinerĭ nepĕtrunşĭ de însĕmnătatea învĕţăturei şi a adevĕratei culturĭ scienţifice.

Nu de multŭ unŭ altŭ diarŭ unguresŭ din Pesta, „Budapesti Hirlap“, scriindŭ unŭ articolŭ tendenţiosŭ în contra gimnasiului românŭ din Braşovŭ, dice între altele, că *necunoscinţa limbei maghiare*, care se negligă multŭ în numitulŭ gimnasiu, ar fi causa, că o mulţime de tinerĭ, carĭ absolvézâ acolo, suntŭ siliţĭ a trece graniţa în România pentru a-şĭ continua studiulŭ şi a-şĭ asigura viitorulŭ şi pentru ca mai târdiu de acolo să pótă aţiţa nemulţămirea în poporaţiunea română de aicĭ.

Le suntemŭ recunoscĕtorĭ numitelorŭ foi, pentru-că ni-au atrasŭ atenţiunea asupra duorŭ împrejurărĭ, că adecă, carĭ suntŭ causele, că tinerii românĭ suntŭ atâtŭ de puţinĭ la numĕrŭ la universităţile din Peşta şi din Cluşiu, şi pentru ce o parte mare din absolvenţii gimnasiului românŭ din Braşovŭ părăsesce patria, trecêndŭ în Ţéra românéscă?

Să fiă óre causa neproporţiei numerice, lipsa de sêmţŭ şi de interesŭ pentru cultură, — cum îi place a crede fóiei cluşiene — şi óre — cum de altă parte afirmă fóia pestană — necunoscinţa limbei maghiare să ne silescă a părăsi patria?

Să vedemŭ!

Cumcă suntemŭ şi noi ca şi alte némurĭ duioşĭ de cultură şi de sciinţă, asta o dovedesce imprejurarea, că fiăcare din noi în totŭ momentulŭ arde de dorulŭ de a puté cândva ajunge pe la universităţile mai marĭ şi mai de valóre din străinătate, acolo, unde fiă-ne permisŭ a accentua, sciinţa se propagă şi se cultivă cu mai multă seriositate, trăinicie şi fundamentŭ; o dovedesce acésta mai departe numĕrulŭ celŭ mare de tinerĭ românĭ de pe la universităţile din Apusulŭ Europei şi resultatele laudabile obţinute de dênşiĭ pe calea sciinţei.

Necunoscinţa limbei maghiare încă nu póte fi causa, că suntemŭ aşa de puţinĭ la universităţile maghiare, căcĭ şi aşa cei mai mulţĭ dintre noi, în timpulŭ petrecutŭ la universitate, ne însuşimŭ pe deplinŭ acea limbă ca organŭ impusŭ şi indispensabilŭ pentru manifestarea cunoscinţelorŭ nóstre. Suntemŭ dedaţĭ noi cu greutăţile acestei limbĭ încă de prin şcólele inferióre. Décă tinĕrulŭ românŭ învĕţă bunŭ-bucurosŭ limba germană şi francesă, să fiă óre pentru elŭ atâtŭ de îngrozitóre limba maghiară, încâtŭ să-lŭ silescă a-şĭ părăsi patria şi căminulŭ părintescŭ, după ce a învĕţat'o deja 12 anĭ de-arêndulŭ?

Décă numai atâta ar fi causa, astădĭ poporulŭ nostru arŭ avé aicĭ acasă unŭ contingentŭ cu multŭ mai însemnatŭ de bărbaţĭ inteligenţĭ şi n'amŭ trebui, aşa dicêndŭ, să privimŭ cu lacrimele'n ochĭ, cum aceştia suntŭ siliţĭ cu durere a ne părăsi atuncĭ, când aicĭ le simţimŭ mai multŭ lipsa.

Adevĕratele cause trebuescŭ însĕ căutate *cu multŭ mai adêncŭ*, căcĭ ele suntŭ cu multŭ mai *seriose* şi mai *îngrijitóre*.

Să aruncămŭ o privire asupra viitorului nostru şi, apreţiându-ne posiţia, să ne întrebămŭ: pentru ce óre mai învĕţamŭ la universităţile ungurescĭ chiar şi numai atâţia câţĭ suntemŭ; avemŭ noi óre destulă garanţă, că eşindŭ odată din braţele acestorŭ temple ale sciinţelorŭ, străduinţa şi munca nóstră să fiă rebonificată, aplicaţĭ fiindŭ fiăcare în cariera, pentru care ne-amŭ pregătitŭ aicĭ în patria nóstră strămoşéscă şi iubită?

Rĕspunsulŭ, ce va trebui să ni-lŭ dămŭ în tótă sinceritatea, este totdeodată şi causa causelorŭ pentru ce la universităţile din Pesta şi din Cluşiu Românii suntŭ aşa de slab representaţĭ.

Tristŭ rĕspunsŭ, durerósă causă! Căcĭ din esperienţă vorbindŭ fórte rarĭ suntŭ casurile acelea, când tinĕrulŭ românŭ, care absolvézâ universitatea maghiară, să aibă mângăierea, că după atâtea nĕcazurĭ şi jertfe materiale şi spirituale, să fiă pusŭ şi elŭ aicĭ în patria sa în postulŭ ce-i compete întocmai ca colegilorŭ săi maghiarĭ. Partea cea mai mare dintre noi séu este avisată a trăi în nisce condiţiunĭ incompatibile cu vrednicia sa, séu e silită a părăsi patria, a merge în România, séu în alte părţĭ, unde póte norocului i-a destinatŭ o sórte mai bună.

Are decĭ tótă dreptatea „Budapesti Hirlap“, când constată că tinerii românĭ emigrézâ în România; acésta însĕ trebuia să o sciă fóia din cestiune şi să o mărturisescă despre absolvenţii românĭ în genere, fiă din gimnasiile nóstre, fiă din cele străine ale ţĕrii. Ér acéstă emigrare se petrece regulatŭ şi încă în două periόde. Unii pribegescŭ după absolvarea ştudiilorŭ secundare, ér alţii după terminarea celorŭ academice.

„Recunóscemŭ, dice apoi „Bud. Hirlap“, că şcólele române în frunte cu gimnasiulŭ superiorŭ din Braşovŭ facŭ marĭ servicii societăţei româneşcĭ, culturei societăţei, dér, cumcă e unŭ simptomŭ nenaturalŭ, o stare nesănătósă, ca o şcólă medià în decursŭ de 25 de anĭ din 238 de tinerĭ inteligenţĭ 100 să servéscă unui statŭ străinŭ, credemŭ, că orĭ-ce omŭ cu mintea trézâ şi sănătósă o va mărturisi. ..... Astădĭ de facto astfelŭ stămŭ: Unŭ institutŭ ce esistă în Ungaria cresce elementŭ inteligentŭ unui statŭ străinŭ“. Totŭ la acelŭ locŭ acelaşŭ diarŭ accentuéză, că cu deosebire ca *profesorĭ* trăescŭ acei tinerĭ în România.

Mărturisimŭ şi noi cu mâhnire, că acesta e unŭ simptomŭ nenaturalŭ, o stare nesănătósă. Dér nu „necunoscinţa limbei maghiare“, nicĭ „dorulŭ de a aţiţa“ de acolo nemulţămirea în poporulŭ românŭ de aicĭ, este causa acestorŭ stărĭ abnormale, ci numai şi numai grija de a ajunge la unŭ viitorŭ cinstitŭ şi corĕspundĕtorŭ aptitudinelorŭ nóstre, ceeace pentru unŭ Românŭ cu caracterŭ şi dragoste de némulŭ sĕu este greu a ajunge în acéstă patriă maşteră.

Când o ţéră produce mai multŭ, decâtŭ póte consuma, e lucru îmbucurătorŭ. In privinţa asta însĕ ţéra nóstră e unică în felulŭ sĕu. Din Ardélŭ şi peste totŭ din „fericita“ nóstră Ungariă, aprópe în fiă-care anŭ să esportézâ o mulţime de bărbaţĭ gata şi bine cualificaţĭ, unŭ elementŭ, care numai spre podóbă ţĕrii póte servi. Şi lucrulŭ e uşorŭ de înţelesŭ. Décă trei milióne de Românĭ nicĭ pe cei ce se cualifică aicĭ la universităţile din patriă nu şi-i potŭ vedé aplicaţĭ în oficii — ce să mai şi dicemŭ în faţa unorŭ stărĭ atâtŭ de triste?

(Va urma.)

*) Tóte foile nóstre din patriă suntŭ respectuosŭ rugate a reproduce.

Autorii.

CRONICA POLITICĂ.

— 16 (28) Ianuarie.

Comitetulŭ centralŭ alŭ **partidei naţionale sêrbescĭ** din Neoplanta, a dat o proclamaţiune către alegătorii sêrbĭ, în care se constată, că poporulŭ sêrbescŭ din Ungaria în fine a ajunsŭ la esperienţa aceea, pe care de mult o posedŭ Românii şi Slovacii, ca adeca naţionalităţilorŭ nemaghiare le este imposibilŭ să-şĭ alégă representaţii lorŭ în dieta ungurescă. Din motivulŭ acesta comitetulŭ centralŭ nu póte da alegĕtorilorŭ sêrbĭ altŭ sfatŭ, decâtŭ ca acestia să nu între în nicĭ o legătură cu nicĭ una dintre partidele esistente şi să nu ia parte la alegerĭ. Românii din Transilvania şi Ungaria stau în oposiţiune pasivă şi Slovacii au datŭ asemenea declaraţiune.

*

Diarulŭ oficialŭ alŭ **Republicei francese**, publică unŭ *decretŭ*, prin care se crează postulŭ *de şefŭ alŭ statului major generalŭ alŭ marinei*. Acestŭ admiralŭ, a căruia funcţiunĭ suntŭ egale cu ale generalului Miribel în departementulŭ de rĕsboiu, va avé între altele şi direcţiunea cabinetului ministrului de marină şi 'lŭ va ajuta pe acesta în tóte detailurile administraţiunei sale. Elŭ are în tóte comisiunile o voce consultativă, cu deosebire în consiliulŭ superiorŭ de marină. Şefulŭ statului majorŭ generalŭ

alŭ marinei propune ministrului de marină directŭ pe acei oficerĭ, pe carĭ 'i ține de apțĭ, pentru de a veni în statul majorŭ generalŭ alŭ marinei. Elŭ e ajutată de doi căpitanĭ de marină. Ca șefŭ alŭ statului majorŭ generalŭ alŭ marinei a fostŭ numitŭ admiralulŭ *Gervais*, acela care a comandatŭ escadra francesă la Kronstadt.

*

Din **Portugalia** sosescŭ scirĭ neplăcute. Statulŭ e amenințatŭ de faliment. Budgetulŭ portugesŭ sufere de multŭ de unŭ deficitŭ cronicŭ. Noulŭ cabinetŭ Iosé Dias Ferreira debutéză acum cu unŭ planŭ radicalŭ pentru îndreptarea situațiunei financiare. Este vorba sĕ se încépă tratărĭ cu creditorii statului pentru o reducere a procentelorŭ, pentru scăderea lefurilorŭ la funcționarĭ; se va reduce budgetulŭ apĕrărei țĕrei, se va introduce unŭ nou impositŭ progresivŭ pe venitŭ, în fine se vorŭ lua mai multe mĕsurĭ spre a scăpa de naufragiu nava statului. Se speră multŭ dela energia noului ministru președinte, care a mai fostŭ ministru deja acum 20 de anĭ. In timpulŭ din urmă s'au mai făcutŭ multe arestărĭ și se grămădesce materialulŭ pentru procesele de malversațiune, în carĭ vorŭ avé sĕ se justifice directorii căilorŭ ferate și ai băncei lusitane.

SCIRILE ȘILEI.

— 16 (28) Ianuarie.

Mersulŭ epidemiilorŭ pe luna Noemvre în România este următorulŭ: Angina difterică a bântuitŭ 14 comune din 8 județe cu 222 casurĭ și 89 decese; scarlatina a bântuitŭ 7 județe în 22 comune cu 655 casurĭ și 101 decese; pojarulŭ a bântuitŭ o comună din Vlașca cu 22 casurĭ și 1 decesŭ; tusea convulsivă a bântuitŭ 11 comune din 5 județe cu 268 casurĭ și 8 decese; febra tifoidă a bântuitŭ 3 comune din 3 județe cu 77 casurĭ și 10 decese; variola a bântuitŭ 6 județe și 8 comune cu 105 casurĭ și 5 decese; disenteria a bântuitŭ o comună din Suceava cu 21 de casurĭ și nicĭ unŭ decesŭ; influenza a fostŭ în tótă țéra într'unŭ modŭ blândŭ. Numĕrulŭ celŭ mai mare de morțĭ a fostŭ de 637 în Bacău. Numĕrulŭ totalŭ alŭ morțilorŭ a fostŭ de 1400.

***

O dedicațiune a Țarului. Din Atena se scrie, că unŭ oficerŭ rusescŭ a predatŭ în ȡilele aceste prințului George de Grecia, în numele Țarului, bastonulŭ cu care prințulŭ a săritŭ în ajutorŭ moștenitorului tronului rusescŭ, când cu atentatulŭ dela Tokio. Bastonulŭ e acum auritŭ și pórtă monogramulŭ Țarului și coróna imperială, precum și dedicațiunea: „Prințului George pentru vitejiă."

***

† **Marele duce Constantinŭ Nicolaievicĭ** a rĕposatŭ alaltaerĭ în Petersburg.

***

Demonstrațiunĭ. Se telegrafiază din Roma, că peste 300 de universitarĭ au arangiatŭ ȡilele trecute o demonstrațiune în contra redacțiunei ȡiarului „Popolo Romano". Causa demonstrațiunei este, că „Popolo Romano" a cerutŭ ordinațiunĭ aspre și energice dela ministrulŭ de culte în contra turburătorilorŭ din Neapole. Demonstrațiunea a ținutŭ cam ½ óră.

***

Distincțiune. Țarulŭ a distinsŭ cu „ordinulŭ Sanislau" pe Salih Muri bey, prin secretarulŭ ministeriului de esterne. Salih Munir bey este aderentŭ hotărîtŭ alŭ Rusiei și mare dușmanŭ alŭ triplei alianțe.

***

Musica orășenéscă, va da Duminecă în 30 Ianuarie n. c. alŭ treilea concertŭ cu abonamentŭ în sala dela Redoute. Programulŭ este următorulŭ: 1. „Waidmanns Iubel" Quadrille de H. Hermann. 2. „Hans in allen Gassen" mare potporiu de Schreiner. 3. „Sur le lac", fantasiă pentru harfă de Felix Godefroid. 4. „Eva", valsŭ din opera „Ritter Pazman" de Ioan Strauss. 5. Mare fantasiă din opera „Cavalleria rusticana" de Mascagni. — 6. „Pazman" valsŭ de Ioan Strauss. 7. Mare poutpuriu din opera „Ritter Pazman" de Ioanŭ Strauss. 8. Csárdás din opera „Ritter Pazman" de I. Strauss. 9. „Der Silberglöckchen" mare fantasiă din opera cu acelașĭ nume de Saint Saëns. 10. „Pazman" polcă de I. Strauss.

***

Focŭ. Aȡĭ nópte între 1 și 2 óre, a arsŭ până în fundamentŭ carousselulŭ (călușeii) de lângă promenada de jossŭ. Causa acestui incendiu nu se scie până acum.

Ungaria și tripla alianță.

De-unŭ timpŭ încóce s'a accentuatŭ adese-orĭ între Ungurĭ, că tripla alianță pentru ei este o nenorocire, aruncându-i cu totulŭ în brațele germanismului. Aderenții unei politice, care sĕ aibă ca scopŭ ruperea Ungariei de alianța triplă, nu stau cu mânile în sînŭ; dovadă despre acésta este o broșură politică scrisă în limba francesă, ce-a apărutŭ de curêndŭ. Broșura pórtă titlulŭ *„Le triple-alliance et la Hongrie"*, și s'a espedatŭ „urbi et orbi", din Parisŭ. Autorulŭ ei este *„un patriote hongrois"*. Elŭ a rugatŭ pe cunoscuta *Mme Adam* sĕ-i scrie o precuvêntare, care e de următorulŭ cuprinsŭ:

„Domnule! Scopulŭ călĕtoriei mele la Peșta în 1883 a fostŭ totŭ acela, ce ți-ai propusŭ d-ta sĕ realisezĭ și căruia eu mi am dedicatŭ tótă activitatea mea, adecă de-a împăca pe Ungaria cu Rusia.

„Declarația umană a partidei independente — partidă ai cărei conducĕtorĭ mai bucurosŭ au depusŭ armele în mâna Rușilorŭ, decâtŭ în ale Austriacilorŭ, carĭ au chematŭ pe Rușĭ în țéră, — de-a sări în apĕrarea naționalitățilorŭ slave din monarchiă, a deșteptatŭ înainte de acésta cu 9 anĭ speranța, că vocea ridicată în contra corupțiunei și germanisărei (?) lui Tisza Kalmán va deștepta pe poporulŭ maghiarŭ și-i va aduce aminte de misiunea lui, misiune pe care o resumezŭ în cuvintele de-a fi o stavilă puternică germanismului în Orientŭ, cum a fostŭ mahomedanismului în occidentŭ...

„Décă Ungaria, în locŭ de-a prigoni pe Slavĭ, li-ar sări în ajutorŭ față cu germanismulŭ; décă Ungaria și Austria ar merge pe propriele lorŭ picióre, atuncĭ Germania ar fi isolată și pacea statornică ar fi sigură dimpreună cu revendicările îndreptățite. Oare nu ar puté proba acésta poporulŭ maghiarŭ? Séu dóră nu acésta a avutŭ de țintă însușĭ Kossuth?... Decĭ, domnule, împărtășesce acéstă dorință a mea poporului maghiarŭ".

Broșura, ce se estinde pe 44 pagine, își baséză ideile sale pe fapte istorice și stărue multŭ, ca Ungaria sĕ dea „lovitura de grațiă" triplei alianțe, ér în urma acésta încheiarea prietiniei cu Francia și Rusia.

Amarŭ se înșélă Mme Adam, décă nutresce încă credința, că vre-o partidă maghiară din țéră ar fi capabilă a se abnega întru atâtŭ, ca sĕ sară în apărarea Slavilorŭ, orĭ a altorŭ naționalitățĭ „amenințate" de germanismŭ. Ura de rassă și apetitulŭ afurisitŭ de maghiarisare sunt cu mult mai marĭ, decât Maghiarulŭ sĕ fiă capabilŭ de „umanitatea" accentuată de Mme Adam. Maghiarii nu-șĭ află „misiunea" lorŭ în aceea, ca dimpreună cu celelalte naționalitățĭ conlocuitóre sĕ lupte contra „periculului" de germanisare, ci a lorŭ „sacră" misiune o vĕdŭ în prigonirea și schiuginirea bieteloŕ popóre nemaghiare și în rabiata poftă dea-le maghiarisa, dea-le scóte limba lorŭ națională până și din vatra familiară, unŭ atentatŭ acesta, în contra căruia însășĭ Mme Adam și-a ridicatŭ vocea în revista sa „Nouvelle Revue".

Inainte de alegerĭ.

Cătră alegĕtorii români din cerculŭ electoralŭ alŭ Deșului, s'a adresatŭ unŭ apelŭ subscrisŭ de d-nii Augustŭ Munteanu ca președinte și Teodorŭ Hermanŭ, ca secretarŭ. In acestŭ apelŭ, făcêndu-se cunoscutŭ conclusulŭ de resistență pasivă alŭ conferenței naționale din Sibiu, se provócă alegĕtorii în terminĭ călduroșĭ, ca sĕ nu ia parte la alegere.

*

Din cerculŭ Comlușului-mare, 25 Ian. 1892.

Pentru cerculŭ nostru de alegere suntŭ până acum doi candidațĭ de deputațĭ: unulŭ guvernamentalŭ, anume fostulŭ deputatŭ dietalŭ Bilicska Beni, ér altulŭ apponyistŭ, cu numele Linder György. Lupta dintre aceștĭ doi rivalĭ a încurcatŭ și pe unii ómenĭ de-ai nostri, carĭ anticipândŭ conclusele conferenței naționale din Sibiiu, pare-mi-se, că au primitŭ unele angajamente, cărora acum, după publicarea acelorŭ concluse, ca Românĭ bunĭ, cum suntŭ domnia-lorŭ, la nicĭ unŭ casŭ nu vorŭ puté satisface.

Vorbescŭ despre d-lŭ protopresbiter Paulŭ Miulescu din Comloșulŭ-mare, care într'o vorbire adresată alegĕtorilorŭ românĭ stăruise pentru guvernamentalulŭ Belicska, în timpŭ ce preotulŭ George Bălanŭ a stăruitŭ pentru apponyistulŭ Linder, despărțindŭ astfelŭ pe alegĕtorii românĭ în două tabere înverșunate una asupra alteia, fără sĕ scie pentru ce. Sperămŭ însĕ, că până la sosirea momentului decidĕtorŭ, cei ce i-au despărechiatŭ îi vorŭ sci érășĭ împărechia, unindu-i pe toțĭ în strînsa și solidara respectare a concluselorŭ de resistență pasivă ale conferenței din Sibiiu.

Raport.

Telegramele „Gaz. Trans."

(Serviciulŭ biuroului de cor. din Pesta.)

Viena, 28 Ianuarie. Erĭ s'a ratificatŭ tractatulŭ comercialŭ între Austro-Ungaria și Germania și astăȡĭ se va preda în Viena. Predarea tractatelorŭ comerciale cu Elveția și Italia se va întêmpla în curêndŭ.

Archiducele Franciscŭ Ferdinand se ȡice, că va fi numitŭ comandantŭ alŭ brigadei 27 de infanteriă.

Berlinŭ, 28 Ianuarie. Ministrulŭ Zedlitz, Heyden și Thielen au primitŭ decorațiunĭ înalte.

Roma, 28 Ianuarie. Ambasadorulŭ Italiei la Parisŭ contele Menabrea a dimisionatŭ.

Alegerile dietale.

(Serviciulŭ biuroului de cor. din Pesta).

Budapesta, 28 Ianuarie. In cerculŭ alŭ doilea electoralŭ din Budapesta s'a alesŭ cu unanimitate *Darányi*, în alŭ cincelea cercŭ *Wahrmann*, în alŭ șéptelea cercŭ *Morzsanyi*. In Élesd: Ladislau *Böjtij* liberalŭ, realesŭ cu unanimitate. In Szepsi Szt-György: *Bekszics*, realesŭ. In Bács-Almas: Ludovicŭ *Olanyi*, independentŭ realesŭ. In Cincĭ-bisericĭ: ministrulŭ *Baross*, alesŭ cu unanimitate, în Lublo: Iohann *Bobula*, în Beiușiu: *Gellert*, *Végsö*, în Homonna: contele Alexandru *Andrassy*, în Török-becse: *Rohonczy* alesŭ cu unanimitate, în Iaszberény: contele *Apponyi* alesŭ cu unanimitate în Berettny-falŭ: *Csanády*, în Kecskemet în cerculŭ superiorŭ: Adam *Horvath*, în Magyaróvár: Iohann *Reiter*, partida națională, în Szombathely: ministru *Baross*, cu unanimitate, în Zsolna: *Smialovsky*, în Biserica-albă: Elemer *Palffy* liberalŭ, alesŭ cu unanimitate, în Careii-marĭ: contele Stefanŭ *Karolyi*, alesŭ cu unanimitate; în Nádudvar: Alexiu *Popp*, independentŭ, în Sătmarŭ: Gabrielŭ *Ugron*, în Gherla: Anton *Molnar*, liberalŭ; în Baia-nouă, contele Iuliu *Szapáry* alesŭ cu unanimitate, în Bistrița: *Fluger*, în Năsăudŭ: *Iellinek*, în Székelyhid: Albert *Kiss* independentŭ, în Rozsahegy: Iosef *Kajuch*, liberalŭ în Munkács: Iohann *Nedeszky*, liberal, în Nagy-Mihaly: *Géza*, partida națională, în Fogh: Carolŭ *Reviszky*, independentŭ, în Karczay: Emericŭ *Madarász*, independentŭ, în Șomcuta: contele Géza *Teleki*, liberalŭ, în Baia: Eduard *Drescher*, liberalŭ, în Köszegh: Iuliu *Szajbely*, liberalŭ, în Agria: *Szederkényi*, independentŭ, în Făgetŭ: Fridericŭ *Karkányi*, în Nagy-Márton: Gustav *Degen*, liberalŭ, în Raab: ministrulŭ *Baross* alesŭ cu unanimitate, în Rosenau: contele *Andrassy*, liberalŭ, în Baia-mare: ministrulŭ de finance *Weckerle*, în Titel: Milan *Zako*, liberalŭ, în Nagy-Tapolcsany: secretarulŭ de statŭ *Szalavszky*, în Bittse: *Urbanovsky*, în Trencinŭ: Géza *Rakovszky*, în Verbo: contele Carolŭ *Pongraz*, în Moravicza: baronulŭ Miklos (nedescifrabilŭ) liberalŭ. In Șopronŭ: Teofilŭ *Fabinyi*. In Murĕșŭ-Ludoșŭ: Balazs *Bethlen*, ales cu unanimitate; în Bazin: Eduard *Szalay*, liberalŭ, în Löcse: contele Koloman *Csáky*, liberal, în Barfa: Adam, *Bornemisza*, în Tovaris: *Gromon*, în Făgărașŭ, cerculŭ superiorŭ: *Mikszth*, în Mad: Bela *Bernath*, liberalŭ, în Kecskemét: Gabriel *Ugron*, în Fehergyarmat: Desideriu *Isaak*, independentŭ în Csorna: *Csavolszky*, independentŭ, în Becĭcherevculŭ mare: *Zichy*; în cerculŭ Falva a fostŭ alesŭ Paul *Danielŭ*, liberalŭ, în Lucho: George *Kubinyi*, în Aradŭ, în cercului Ioszashely: Virgilŭ *Bogdan*, în Csákvár: Ludovic *Meszlényi*, independentŭ, în Ațelulŭ micŭ: Acuțius *Ugron*, în Fertö-Szt-Miklos: contele Alexandru *Karolyi*, în Sucsany: Stefan *Rakovszky*, în Beregszász: Emeric *Uray*, independentŭ, în Pecĭca: Eugen *Gaal* din partida națională, în Oravicza: *Iókay*, în Lugoșiu: Bela *Szende*, în Caransebeșŭ: Petru *Vuia*, în Somorja: Iuliu *Saghy* din partida națională, în Sasca montană *Asboth*, liberalŭ, Petru *Szirak* liberalŭ, în Dunaszerdahely: contele Nicolau *Palffy*, liberalŭ, în Lipto-St.-Miklos, *Matuska* liberalŭ, în Brețcu: Armin *Neumann*, liberalŭ, în Ipolyságh: Bela *Horvath*, liberalŭ, în Kis-Marton: Francisc *Bolgar*, din partida națională, în Monok: Alexandru *Nagy*, liberalŭ, Alba-Iulia: Mohay, liberalŭ.

DIVERSE.

Adormitŭ de 16 anĭ. Din St. Paulŭ se anunță: Herman Hareis unŭ locuitorŭ de aicĭ, care dormise fără întrerupere 16 anĭ de ȡile, s'a deșteptatŭ ȡilele trecute. De atuncĭ nu mai dórme decâtŭ câteva césurĭ pe ȡi, dér nu se póte ȡice că e restabilitŭ, fiindcă e slabŭ ca unŭ scheletŭ și abia se ține pe picióre. Somnulŭ sĕu letargicŭ începŭ, acum 16 anĭ, în urma unorŭ frigurĭ violente și până deunăȡĭ erà numai în stare de a primi hrană decâtŭ două trei lingurĭ de supă, ce i-se turnau pe gâtŭ în fiăcare ȡi. Ce e ciudatŭ, e că Hareis nu crede că a dormitŭ atâtŭ de multŭ și vorbesce de lucrurĭ de acuma 16 anĭ ca și cum s'ar fi întêmplatŭ erĭ.

NECROLOGŬ. **Marica Dolianu**, fiica d-lui Ioanŭ Dolianŭ, factorulŭ tipografiei diecesane din Gherla, a rĕposatŭ la 23 Ianuarie n. c. în etate de 19 anĭ. — Fiă-i țĕrêna ușóră!

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 28 Ianuarie st. n. 1892.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 28	Vênd.	9.31
Argintŭ românescŭ	„	9.21	„	9.26
Napoleon-d'orĭ	„	9.31	„	9.36
Sire turcescĭ	„	10.48	„	10.53
Imperialĭ	„	9.48	„	9.53
Lcris. fonc. „Albina“ 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Galbinĭ	„	5.45	„	5.50
Ruble rusescĭ	„	114.	„	115.—
Mărcĭ germane	„	57.50	„	57.98

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 27 Ianuarie a. c. 1892

Renta de aurŭ 4%	108.10
Renta de hârtiă 5%	102 85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	118.—
dto argintŭ	99.55
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	114.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	—.—
Bonurĭ croato-slavone	93.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	105.
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	139.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	132.25
Renta de hârtiă austriacă	132.25
Renta de argintŭ austriacă	95.55
Renta de aurŭ austriacă	94.85
Losurĭ din 1860	111.85
Acţiunile băncei austro-ungare	191.75
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	1043
Acţiunile băncei de creditŭ austr	344.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.58
Napoleon-d'orĭ	9.38½
Mărcĭ 100 împ. germane	57.92
Londra 10 Livres sterlinge	118.—

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiuine sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurtŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţi, că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Nr 44 -1892. 757,1 1.

Invitatoriu.

P. T. Domnĭ acţionarĭ ai institutului de creditŭ şi de economii „BISTRIŢIANA“, societate acţionară cu reşedinţa în Bistriţă se învită prin acésta cu tótă stima conformŭ § 21 şi 22 din statute la

a IV-a adunare generală ordinară,

ce se va ţiné **Marţĭ în 16 Februarie 1892** la 11 óre a. m. în localulŭ societăţii în Bistriţă.

Obiectele de pertractare vorŭ fi:

1. Raportulŭ direcţiunei şi a comitetului de revisiune, precum şi statorirea bilanţului pe anulŭ 1891.
2. Propunerea direcţiunei în privinţa întrebuinţărei profitului curatŭ, precum şi a statorirei dividendei pe anulŭ 1891.
3. Alegerea unui membru în direcţiune pe timpŭ de doi anĭ, precum şi alegerea membrilorŭ comitetului de revisiune pe timpŭ de 3 anĭ.
4. Statorirea mărcilorŭ de presenţă ale membrilorŭ direcţiunei.
5. Crearea unui alŭ doilea postŭ de comptabilŭ alŭ societăţei.
6. Propunerĭ eventuale.

Din şedinţa direcţiunni institutului de creditŭ şi economii „Bistriţiana“, ţinută în Bistriţă la 23 Ianuarie 1892.

Gavriilŭ Manu m. p.,
directorŭ esecutivŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren accel,	10.05	2.09
		11.—	5.15	2.19
Timişŭ		2.41	5.57	3.01
Predealŭ		3.26	6.29	3.31
Bucurescĭ		9.50	12.10	9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón. (Tr. ac.)
Bucurescĭ	7.35		8.50	4.40
Predealŭ	1.12		5.16	9.12
Timişŭ	1.42		5.57	9.41
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	10.17
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budatelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5 11	3 —	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	2.58
Zêrnescĭ	7.26	4.39

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	5.20
Braşov	9.24	6.44

Braşov—Ch.-Vaşarheiu.

Braşovŭ	8.30	3.10
Uzonŭ	9 43	5.23
S.-Georgiu	10.23	5.03
C.-Vaşarheiu	12.46	7.20

Ch.-Vaşarheiu—Braşov.

Ch. Vaşarheiu	4.00	2.45
S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5.45
Braşovŭ	8.08	6 53

Nota: Nume încuriiadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.